

NIEUWSBRIEF

1

januari 2011

Millingerwaard

De inrichting van de Millingerwaard zal de komende jaren worden veranderd om de veiligheid tegen overstroming te vergroten en de natuur in het gebied te ontwikkelen.

Deze nieuwsbrief geeft informatie over de stand van zaken van het project Millingerwaard en over de vervolgstappen.

Herinrichting voor veiligheid en natuur

Met het oog op de stijging van de (hoog)waterstanden in de rivier is rivierverruiming noodzakelijk. Tegelijkertijd moet de teruggang van de natuurwaarden gekeerd worden. Daarom wordt de inrichting van de Millingerwaard de komende jaren veranderd. De Millingerwaard speelt een belangrijke rol bij het afvoeren van rivierwater naar zee. Het is de bedoeling om in de Millingerwaard de rivier de Waal meer ruimte te geven. Hierdoor stijgt het rivierwater minder bij hoogwater en dat is belangrijk voor de veiligheid. De ruimte gaat ontstaan door de aanleg van een geulenpatroon in de uiterwaard. Een tweede doel van de herinrichting is natuurontwikkeling in de Millingerwaard. De kenmerkende riviernatuur wordt versterkt. Millingerwaard is één van de 39 maatregelen die worden genomen in het kader van het landelijk programma Ruimte voor de Rivier.

Millingerwaard

Dienst Landelijk Gebied
Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Stappen in het project

De plannen voor de herinrichting zijn niet nieuw. In het kader van het programma Nadere Uitwerking Rivierengebied (NURG) heeft de Dienst Landelijk Gebied eind negentiger jaren een plan gemaakt voor natuurontwikkeling en aanleg van een geul in de Millingerwaard. Doel van NURG was het maken van de ecologische hoofdstructuur in het rivierengebied. Vervolgens is gestart met de aankoop van de benodigde gronden en met het winnen van zand en klei.

In het kader van de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier is in 2005 op landelijk niveau besloten om de het bestaande plan aan te passen, waardoor meer effecten op de waterstand worden bereikt. Het doel is nu om een waterstandsval van 9 centimeter te bereiken, in plaats van 6 centimeter in het oude plan.

Dit draagt ook bij aan een juiste verdeling van de rivierafvoer tussen de Waal en het Pannerdensch kanaal bij hoogwater.

Dienst Landelijk Gebied heeft opdracht gekregen van Rijkswaterstaat en van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie om deze waterstandsverlaging te realiseren én nieuwe natuur te ontwikkelen.

De aanpassing van de plannen, het overleg tussen alle betrokken partijen en de financiering hebben veel tijd gekost. Verschillende betrokkenen uit het gebied hebben hierbij meegedacht. Er is een Adviesgroep Millingerwaard, die verschillende keren bij elkaar is geweest.

Milieueffectrapport

Het afgelopen jaar is een Milieueffectrapport opgesteld waarin verschillende mogelijke varianten voor de nieuwe inrichting van de Millingerwaard zijn ontwikkeld. Deze varianten verschillen van elkaar onder andere in de mate van rivierdynamiek, het geulenpatroon en bereikbaarheid en toegankelijkheid. Er

zijn varianten bedacht waarbij de firma De Beijer in het gebied aanwezig blijft, en varianten waarbij De Beijer weg gaat uit het gebied. Er zijn varianten bedacht mét en zonder 'omputten' (zie tekstkader hieronder). Van de varianten zijn de effecten op natuur en milieu beschreven.

Ruimte voor de Rivier

In de afgelopen eeuwen hebben de rivieren steeds minder ruimte gekregen. De rivieren liggen ingeklemd tussen steeds hogere dijken en achter die dijken wonen steeds meer mensen. Tegelijk is door bodemdaling het land achter de dijken lager komen te liggen. Ook regent het vaker en harder waardoor de rivieren steeds meer water moeten verwerken. Bij een overstroming zijn in het ongunstigste geval 2 tot 4 miljoen Nederlanders in gevaar. De regering neemt daarom maatregelen om de veiligheid te vergroten en daarmee in de toekomst het rivierengebied te beschermen tegen overstromingen. In de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier zijn maatregelen opgenomen die er voor zorgen dat het riviersysteem van de Rijntakken in 2015 veilig 16.000 m³/s hoogwater kan afvoeren. De rivier krijgt op 39 plaatsen meer ruimte. Deze maatregelen vormen samen het programma Ruimte voor de Rivier.

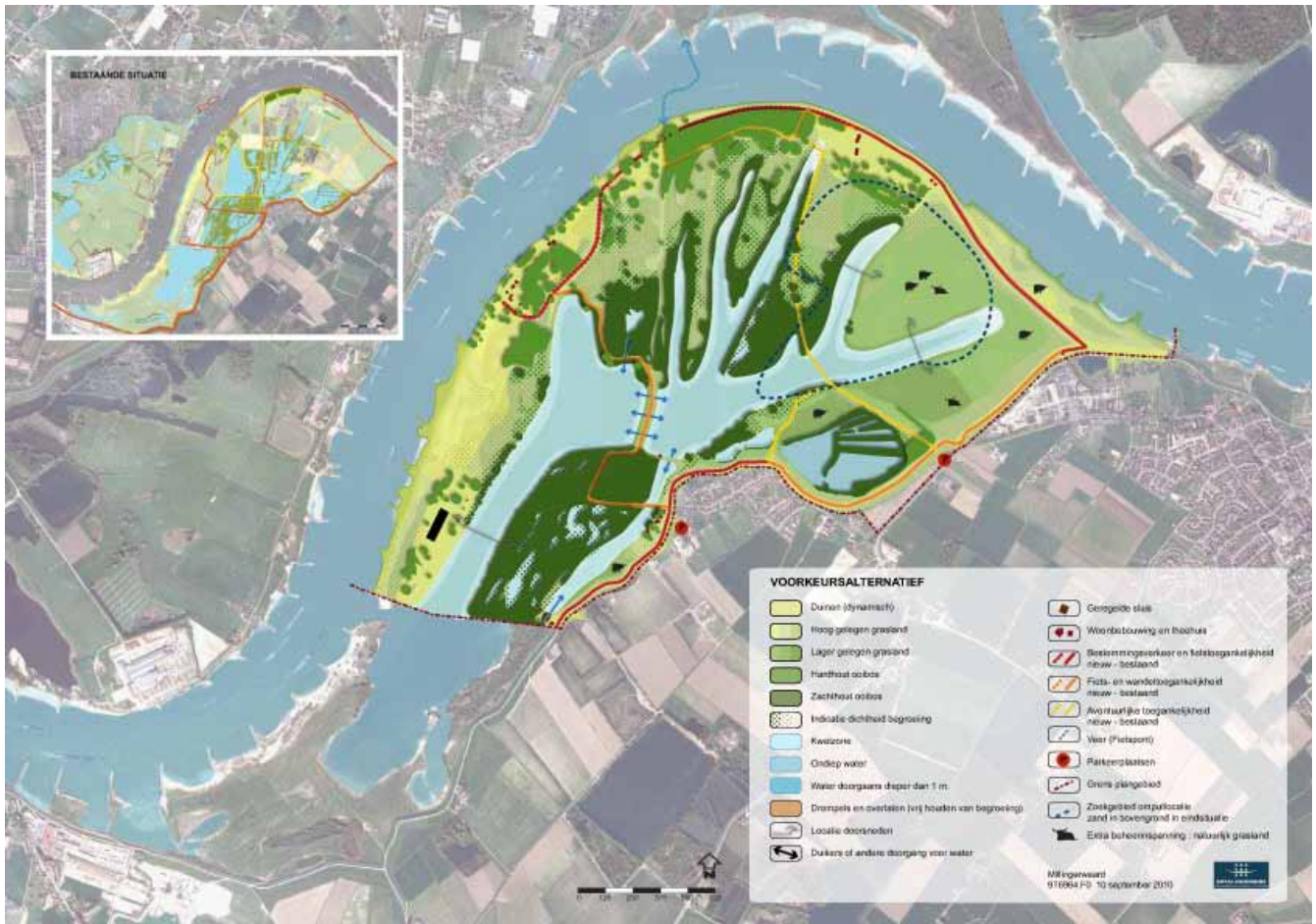
Naast veiligheid investeert het programma Ruimte voor de Rivier in ruimtelijke kwaliteit: het rivierengebied wordt mooier en aantrekkelijker gemaakt en biedt meer ruimte aan natuur en recreatie.

Op basis van de effecten van de verschillende varianten is een nieuwe variant ontwikkeld, het zogenoemde Voorkeursalternatief (VKA). Het Voorkeursalternatief verenigt zo goed mogelijk de voordelen van de varianten.

Omputten is een werkwijze waarbij waardevolle grondstoffen, zoals zand, worden gewonnen door middel van ontgroning, en de vrijkomende ruimte (een plas) wordt opgevuld met overtollige grond. De overtollige grond komt vrij op plaatsen waar bijvoorbeeld een geul wordt aangelegd. Als de grond die wordt weggehaald niet kan worden gebruikt, bijvoorbeeld als baksteenklei of als ophoogzand, moet het worden afgevoerd. Of worden geborgen in een zandwinplas. Dit systeem; materialen winnen en overtollig materiaal bergen, wordt omputten genoemd. Het voordeel is tweeledig: de waardevolle grondstoffen brengen geld op en de overtollige materialen hoeven niet te worden afgevoerd.

Het Voorkeursalternatief

Het bijgaande kaartje geeft een impressie van het Voorkeursalternatief. U ziet de situatie als de graafwerkzaamheden klaar zijn, en het gebied opnieuw is begroeid.

De belangrijkste kenmerken van het Voorkeursalternatief zijn:

- De firma De Beijer is niet meer aanwezig en de toegangsweg wordt verwijderd;
- Langs het voormalige fabrieksterrein loopt een brede en diepe geul die via de Kaliwaal in verbinding staat met de rivier. In het middengebied wordt het oude geulenpatroon teruggebracht, door de bestaande geulen te verdiepen en verlengen.
- In het noordoostelijk deel van de uiterwaard worden strakke stroombaangeulen gegraven; deze zijn duidelijk te onderscheiden van de historische geulen in het middengebied.
- Door maatregelen in het gebied wordt er voor gezorgd dat de grondwaterstand in de Millingerwaard niet te ver kan dalen; dit voorkomt problemen met zettingen binnendijks.
- Er is een zoekgebied voor omputten aangewezen.
- De Millingerdam blijft op dezelfde hoogte als nu. De weg wordt opgewaard voor auto's en is te gebruiken door bestemmingsverkeer en door fietsers.
- De middendoorroute voor fietsers naar de Millinger theetuin en de veerpont wordt verlegd.
- De hele uiterwaard blijft toegankelijk voor wandelaars.

Staatssecretaris Atsma van Infrastructuur en Milieu zal binnenkort besluiten dat het VKA de variant is die verder moet worden uitgewerkt.

De volgende stap Uitvoeringswerkzaamheden

De volgende stap is dat het Voorkeurs-alternatief wordt uitgewerkt tot een meer gedetailleerd ontwerp. Hierbij wordt de precieze ligging van de geulen, wegen en paden in meer detail ontworpen en op kaart gezet. Belangrijk onderdeel van de uitwerking is ook de fasering: wanneer worden welke werkzaamheden verricht? Hierbij gaat het met name om de manier waarop het omputten wordt uitgevoerd: wanneer wordt waar ontzand en wanneer wordt het reliëf waar afgewerkt.

Vervolgens moeten verschillende vergunningen worden aangevraagd, onder meer een ontgrondingsvergunning (voor zandwinning), een Natuurbeschermingswetvergunning (voor het veroorzaken van effecten op de bestaande natuur) en een Waterwetvergunning voor de (gewenste) effecten op de waterstand van de rivier. Daarna kan de uitvoering beginnen.

Aanbesteding aan een marktpartij

Het ontwerp en de uitvoering van het project worden uitbesteed aan een marktpartij; een aannemer. Ook het aanvragen van de benodigde vergunningen hoort bij het werkpakket van de marktpartij. Hiervoor zal een Europese aanbesteding worden doorlopen.

In de vraag aan de markt zullen ook eisen worden opgenomen op het gebied van communicatie met de omwonenden. Dit betekent dat de aannemer die de plannen gaat uitwerken en uitvoeren u geregeld zal informeren over de voortgang van het werk.

Voordat het gebied er zo uit ziet als op de impressie, moet er veel werk worden verzet. Er zal ook veel grond worden verzet: de aannemer krijgt de mogelijkheid om klei en zand te winnen in het gebied. Vervolgens zal het gebied worden afgewerkt volgens een bepaalde hoogteligging en geulenpatroon. Voor het zover is, is er dus werk in uitvoering. De aannemer bepaalt daarbij, binnen de voorwaarden van de vergunningen, de volgorde van de werkzaamheden.

Zand en klei die wordt gewonnen zal moeten worden afgevoerd per schip, behalve als het in de directe omgeving wordt gebruikt. Zo wordt hinder door vrachtwagens zoveel mogelijk voorkomen. Eind 2015 moet de aannemer zover zijn, dat de waterstands daling van 9 centimeter is gehaald. De aannemer mag tot 2020 nog werkzaamheden verrichten. Deze langere werktijd is nodig om vrijkomende klei en zand goed te kunnen afzetten.

Uw rol in het vervolg

U zult door de aannemer worden geïnformeerd over voortgang van het werk. Zoals gezegd zal de aannemer nog verschillende vergunningen moeten aanvragen. Op de ontwerpvergunningen kunt u inspreken. De inspraak kan leiden tot aanpassingen in de vergunningvoorwaarden.

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u de projectenpagina van het project bezoeken via www.dienstlandelijkgebied.nl/millingerwaard. U kunt ook contact opnemen met Jette Eshuis, omgevingsmanager van het project (h.l.eshuis@minInv.nl) of met René Tank, projectmanager (r.g.b.m.tank@minInv.nl).

Dienst Landelijk Gebied werkt vandaag aan het landschap van morgen